

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
DE RAAD

ZITTING 2020-2021

21 APRIL 2021

Hoorzitting: De werking van KANS, vzw Abrusco en LIFT

**Commissie voor Onderwijs en Vorming
van woensdag 21 april 2021**

SAMENVATTEND VERSLAG

namens de Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw
uitgebracht door mevrouw Khadija ZAMOURI

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: de heer Gilles Verstraeten, voorzitter, de heer Fouad Ahidar, de heer Arnaud Verstraete, mevrouw Khadija Zamouri

Andere leden: mevrouw Bianca Debaets, de heer Dominiek Lootens-Stael

Dames en Heren,

De Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw organiseerde op woensdag 21 april 2021 een hoorzitting met mevrouw Eva Trogh, netwerkcoördinator Samen tegen schooluitval bij KANS Centraal Meldpunt Brussel, de heer Tomas De Kerpel, directeur bij vzw Abrusco en mevrouw Veerle Adams, directeur Algemeen Beleid bij CVO Lethas Brussel.

Mevrouw Khadija Zamouri wordt aangeduid als verslaggever.

1.1. Toelichting door mevrouw Eva Trogh, netwerkcoördinator Samen tegen schooluitval bij KANS Centraal Meldpunt Brussel

KANS is opgestart in het schooljaar 2017-2018. Er kwam hiervoor een noodkreet vanuit verschillende hoeken. Vanuit de VGC was er nood aan een Brussels centraal meldpunt. Vanuit het netwerk Samen tegen schooluitval was er nood aan een centrale regie van trajecten en een infopunt rond aanbod van trajecten ter preventie van schooluitval.

Eerder was men ook al ingestapt in het meldpunt van Vlaams-Brabant, maar dit werkte niet optimaal. Daar was eerder sprake van een dispatching en er was nood aan meer.

Aangezien er verschillende noden samenvielen heeft Triptiek, de 3 Brusselse CLB's, in overleg met de VGC een projectaanvraag ingediend en is het concept van KANS ontstaan. Dit paste goed in het kader van de CLB's omdat zij een decretale opdracht hebben als draaischijffunctie tussen onderwijs-welzijn.

Er werd een stuurgroep opgericht bestaande uit de 3CLB's, de VGC en Abrusco.

De opzet en doelstelling van KANS is een betere informatieverstrekking betreffende het Brusselse aanbod via een centraal aanspreekpunt. Het was ook belangrijk dat het een laagdrempelig aanspreekpunt voor jongeren en ouders was. Er werd gekozen voor een fysiek onthaal zodat mensen gewoon kunnen komen aankloppen. De focus ligt heel erg op het regisseren van trajecten op maat van kinderen en jongeren. Er wordt ook nagegaan hoe het bestaande aanbod beter op elkaar afgestemd kan worden. Er bestaat een netwerk van partners die regelmatig samen rond de tafel worden gebracht. Het is belangrijk dat de bestaande trajecten zo goed als mogelijk op mekaar aansluiten.

Aangezien alles centraal wordt geregeld via KANS hebben zij een goed zicht op de doelgroep, de trajecten, de noden en de hiaten die er zijn in het aanbod.

Elk jaar wordt er een jaarverslag en adviesrapport overgemaakt aan de VGC. Daarnaast maakt KANS de evaluatie van de trajecten.

De doelgroep zijn kinderen die ofwel school lopen of wonen in Brussel en die ingeschreven zijn in een Nederlandstalige school. Het gaat om kinderen van 6 tot 25 jaar.

KANS is er voor kinderen waarbij het schoollopen (al dan niet tijdelijk) moeilijk loopt en waarbij het opportuun is om op zoek te gaan naar een schoolflankerende ondersteuning, naast het schoollopen, of naar een tijdelijk schoolvervangend initiatief als schoollopen echt niet haalbaar is. Er wordt geprobeerd toch enkele schooldagen te behouden om de schoolbinding in

tact te houden en vooral schoolflankerend te werken. Als dit niet mogelijk is, wordt er naar een schoolvervangend traject gezocht.

Het proces gebeurt altijd vraaggestuurd en met uitdrukkelijke toestemming van de leerling.

Naast individuele trajecten zijn er ook groepstrajecten. Er is een aanbod van klasacties, preventieve workshops,... Het gaat om groepen kinderen en jongeren waarbij de interacties moeilijk verlopen (pesterijen, klassikale interactieproblemen, anders samengestelde groepen) in de Brusselse Nederlandstalige scholen.

De meeste aanmeldingen komen binnen via het CLB. Hiernaar wordt ook gestreefd, maar iedereen kan bij KANS terecht voor vragen over informatie.

Ofwel is er een leerlinggerichte aanmelding, vanuit individuele casus, ofwel een groepsgerichte aanmeldingen: vanuit een groepsvraag. Voor de leerlinggerichte aanmelding meldt het CLB de leerling aan bij KANS. De hulpvraag kan dan vertrekken vanuit de vraag van een leerling, de ouders of de school zelf. De doelstelling is steeds minstens 1 intake door CLB te organiseren om uit te maken of KANS nodig is. Belangrijk is ook de contextuele noden in kaart te brengen en afspraken te maken met de leerling en/of ouders.

Er kan ook een uitzondering worden gemaakt want KANS is hier pragmatisch in. Als een jongerencoach al een heel traject heeft doorlopen met een leerling of er is al een hulpverlener actief betrokken bij de situatie, dan wordt het CLB gecontacteerd om de situatie te bespreken. Een intakegesprek is dan niet meer echt nodig.

Na de aanmelding volgt er een bespreking binnen het team. De aanmelding wordt doorgenomen en er wordt gekeken wat de opties zijn. 95% van de aanmeldingen leiden tot een planning van de rondetafel of tot een rechtstreekse doorverwijzing naar een partner.

KANS heeft ook de mogelijkheid om advies te geven wanneer de vraag past niet binnen het aanbod. De aanmelder wordt dan gecontacteerd en er wordt bekeken wat de alternatieve mogelijkheden zijn.

Wanneer de rondetafel wordt georganiseerd, worden de leerling, de ouders, de school, het CLB en eventueel andere partners uitgenodigd. Aan het einde van het overleg wordt tot een consensus gekomen om een traject op maat van de leerling op te starten. Het traject kan bij of meerdere aanbieders doorgaan.

Hulpverlening, indien nodig, wordt ook besproken tijdens een rondetafel.

Voor het basisonderwijs worden meestal geen rondetafels georganiseerd. Voor het secundair onderwijs is er meestal een rondetafel tenzij er een duidelijke vraag is. Wanneer dit het geval is, volgt een rechtstreekse aanmelding bij een partner.

KANS legt de nodige contacten voor de opstart en bezorgt de partner een verslag van de rondetafel. Tevens wordt voor de aanmelding en de contactfiche gezorgd.

Eens een traject is opgestart, volgen aanbieder en CLB samen het traject op. Er zijn tussentijdse evaluaties en als er geen school bij betrokken is, zal KANS de rol van het CLB opnemen. Indien

er een bijsturing van het traject nodig is, komt er een bijkomende rondetafel met KANS. Bij de afronding van het traject is er een evaluatie van leerling, ouder en school.

De aanmelding voor een groepsgerichte interventie wordt gedaan door het CLB. KANS dispatcht de aanmelding dan eveneens naar de juiste partner.

Naast het aanbod van informatie en regie van trajecten heeft KANS een belangrijke registratieopdracht.

Momenteel is men binnen KANS bezig met de lange termijn evaluaties, de ontwikkeling van het aanbod voor basisonderwijs, de ontwikkeling van het aanbod voor hardnekkige spijbelaars en de bekendmaking van het KANS-aanbod bij welzijnspartners. Ten slotte wordt er gekeken naar de duur van de doorlooptijden. Misschien zijn er bepaalde delen die sneller afgehandeld kunnen worden.

KANS krijgt een jaarlijkse financiering van 155.000 euro van de VGC. De loonkosten voor de 2,7 VTE bedragen 135.000 euro. De werkmiddelen bedragen 20.000 euro (waaronder 15.000 euro voor de financiering van de trajecten en de kosten voor de registratietool).

Er is een bijdrage van Triptiek voor 90.000 euro voor de coördinator van KANS. Er is ook een 0,5 VTE onthaalmedewerker.

Voor het basisonderwijs waren er vorig jaar 71 individuele aanmeldingen (35 regulier, 36 corona-aanbod). De aanmeldingen waren gespreid over 34 scholen. Binnen het reguliere aanbod waren er 28 jongens en 7 meisjes. Er was een goede spreiding over leeftijden. De grootste groep jongeren komt uit de 1ste graad van het secundair onderwijs.

Grotendeels was er sprake van gedragsproblemen. 12 leerlingen waren in tucht of uitgesloten.

Voor 17 leerlingen was er een combinatie uitgewerkt met het ondersteuningsnetwerk. Dit ging meestal om hulpverlening.

Voor de groepsgerichte aanvragen hebben 40 groepen zich aangemeld. Dit ging over 701 leerlingen. Door corona werden er enkele begeleidingen geannuleerd en bleven er 554 leerlingen over die werden begeleid.

Voor het secundair onderwijs waren er 280 individuele aanmeldingen (205 regulier, 75 corona-aanbod). De aanmeldingen waren gespreid over 45 scholen (vestigingen).

Binnen het reguliere aanbod ging het over 70% jongens en 30% meisjes. De grootste groep waren de 17-jarigen, daarna de 1ste graad.

Er is een proportionele oververtegenwoordiging vanuit het BSO, maar er zijn ook veel aanmeldingen vanuit de A-stroom en het ASO. De reden voor een aanmelding kan te maken hebben met het gedrag, de motivatie, de internaliserende problematieken.

Voor 11 leerlingen was er een combinatie uitgewerkt met het ondersteuningsnetwerk (vaak hulpverlening bij betrokken).

Er hebben zich 158 groepen aangemeld. Dit ging over 2.385 leerlingen. Door corona werden er uiteindelijk 1.647 leerlingen begeleid.

De partners waarmee KANS samenwerkt zijn:

- Abrusco
- Groep INTRO
- Try-out
- Tigo
- Tito
- Atelier Groot Eiland
- Huppeldepup
- Wereld van Indra
- 't FramboZENHOF
- Groene zorg

1.2. Toelichting door de heer Tomas De Kerpel, directeur bij vzw Abrusco

Abrusco vzw staat voor ambitieuze Brusselse coach, met de nadruk op ambitieus. Abrusco is heel ambitieus in alles wat er wordt gedaan voor en door de jongeren.

Abrusco is opgestart in 2003 als projectencentrum Don Bosco. Ondertussen is dit niet meer het geval. Er werd gestart met een time-outproject en er werden deeltijdse vormen ondersteund. Daarnaast werden er voortrajecten en brugtrajecten georganiseerd. Deze trajecten waren niet alleen voor Brussel, maar bereikten ook jongeren in Vlaanderen.

In 2012 is dit veranderd en toen beperkte Abrusco zich enkel tot Brussel. In 2012 werd er vooral ingezet op time-out. Dit is in 2014 opnieuw aangepast en werd er beslist om netoverschrijdend te werken.

De raad van bestuur van Abrusco bestaat uit vertegenwoordigers van de 3 CLB's, de 3 scholengroepen en van groep Intro.

In 2017 volgde nog eens een hervorming naar het huidige aanbod. Abrusco is er nu voor jongeren uit het Nederlandstalig onderwijs die een link hebben met Brussel en wil een positieve bijdrage leveren aan het welbevinden van de doelgroep en ambieert een zo hoog mogelijke en passende kwalificatie voor deze jongeren.

Abrusco werkt met 4 leidende principes: preventief werken, uniciteit, empoweren en samen op weg. Er wordt getracht steeds te vertrekken van een positief leef- en leerklimaat.

In het verlengde van wat KANS doet, worden bij Abrusco ook trajecten op maat uitgewerkt. KANS kan een aanmelding doen bij Abrusco waarna deze intern wordt bekeken. Het kan gaan om een individuele of groepsgerichte aanmelding. De aanmelding wordt nadien overgemaakt aan een educatief medewerker die een opstartgesprek houdt, ingeval van een individuele aanmelding of een vooroverleg ingeval van een groepsgerichte aanmelding.

Binnen Abrusco worden 3 individuele aanmeldingen onderscheiden. Ten eerste zijn er de individuele begeleidingen waarbij er vooral in dialoog wordt gegaan met de jongere en de school. Praktisch gebeurt dit gedurende 1 of 2 lessen en dit kan doorgaan in of buiten de school.

Daarnaast is er leerplekieren. De bedoeling is vooral om de negatieve spiraal te doorbreken, jongeren terug in beweging brengen die nood hebben aan een rust- of breekpunt. De leerplek wordt gezien als een alternatief leertraject. Deze methode is vooral voor jongeren met een zwaardere motivatieproblematiek, die vaak zonder school zitten. De minimum leeftijd is 16 jaar of de 1ste graad moet afgewerkt zijn.

Dit traject gaat over een halve dag. Op basis van de interesse van de jongere wordt op zoek gegaan naar een leerplek. De bedoeling is dat jongeren terug leren kennismaken met het positieve in het leven.

Ten derde is er een groepsbegeleiding voor individuele jongeren. Een aantal jongeren wordt samengezet en ze krijgen een weerbaarheidskursus. Dit gaat 2 avonden in de week door en dient om de leefwereld van de jongeren te verbreden door hen te laten proeven van verschillende disciplines.

Daarnaast is er de groepsgerichte aanmelding. Dit bestaat uit klasacties, workshops en herstel. De klasacties zijn er ter bevordering van de klassfeer, voor het bevorderen van de groepsdynamiek enz.

Workshops worden meestal in het begin van het schooljaar aangeboden. Abrusco heeft heel wat tools, tips en tricks waarmee al proactief aan de slag kan worden gegaan.

Abrusco tracht erg hard in te zetten op herstel. Dit gaat over conflicthantering tussen 2 of meerdere partijen. Dit gaat ook over het aanpakken van pestproblematiek. In dit geval zal er zo snel mogelijk worden ingegrepen.

Vervolgens heeft Abrusco ook jongerencoaches, dit zijn coaches op school. De algemene doelstelling hiervan is het welbevinden van de jongeren bevorderen, de schoolmotivatie stimuleren en het hebben van een signaalfunctie.

Het doel van de samenwerking is om met alle partners samen de jongeren te ondersteunen ter preventie van ongekwalificeerde schooluitval.

De jongerencoaches gaan 2 dagen per week naar een school. Ze gaan steeds naar dezelfde school. Ze ondersteunen de school en helpen de jongeren op een laagdrempelige manier. Hulpvragen zijn vaak spijbelgedrag, school(de)motivatie en gedragsproblemen. De coaches zijn een brugfiguur tussen de school en de jongere en ze zorgen voor meer verbinding.

Zij ondersteunen de school door het geven van een signaalfunctie. De coaches zijn de brugfunctie tussen het schoolpersoneel en de jongeren en ze proberen de kloof tussen de school en de jongeren te verkleinen. De jongerecoach gaat op een zeer laagdrempelige en proactieve manier kennismaken met leerlingen en leerkrachten. Er wordt een vertrouwensband gecreëerd.

Een coach gaat ook niet sanctionerend te werk en vervult een neutrale functie op school. De coach ondersteunt, informeert en adviseert vanuit de vertrouwensband en gaat preventief te werk. Tenslotte heeft dergelijke coach oog voor de volledige context en is vooral zichtbaar op school.

Momenteel wordt met volgende scholen samengewerkt:

- Atheneum GO! For business

- Instituut Anneesens Funck
- Karel Büls
- Sint-Guido-instituut
- Lutgardiscollege
- Maria Boodschaplyceum
- Coovi
- KA Kalevoet
- Victor-Horta
- Don Bosco Woluwe
- Comenius

Vorig schooljaar waren er 74 individuele trajecten, los van het corona-aanbod. Binnen het corona-aanbod werden er 10 jongeren opgenomen. 15 jongeren uit het secundair onderwijs zijn naar het studielab gekomen. Er werden 23 stoepbezoeken gedaan voor jongeren die de school niet meer kon bereiken.

Wat betreft de jongerencoaches werden er 281 individuele begeleidingen gedaan. Daarnaast zijn er 35 gerichte klasinterventies geweest.

Met betrekking tot de trajecten op maat werden er vorig jaar 107 klasgerichte acties gedaan in het secundair onderwijs en 30 in het basisonderwijs. Het aanbod voor het basisonderwijs bestaat sinds 2018.

Binnen de organisatie bestaat ook Taalkot. Dat is een leerplek voor jongeren. Hiervoor is het de school die een aanmelding doet bij het Huis van het Nederlands die op zijn beurt een aanmelding doet bij Taalkot. Taalkot is een samenwerking tussen Abrusco, CVO Brussel en Brusseleer.

Er zijn 4 leerkrachten gedetacheerd om Nederlandse taallessen te geven op een zeer laagdrempelige manier. Taalkot is een innovatieve leerplek waar jongeren Nederlands leren. Het taalbad wordt aangepast aan de leefwereld, de leersnelheid en het niveau van de jongeren.

Er wordt ingezet op mondelinge zelfredzaamheid en er wordt gewerkt aan attitudes, teamgeest en maatschappelijk inzicht, allemaal op een laagdrempelige manier. Het doel is dat jongeren voldoende Nederlands leren om een beroepsopleiding of stage te kunnen volgen.

De huisvesting van Abrusco wordt voorzien door de VGC (Leopold-II-laan 178). Voor het jaaractieplan krijgt Abrusco middelen en vanuit het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden er ook middelen gegeven. Deze middelen worden vooral ingezet op de jongerencoaches.

Voor 2020 en 2021 heeft Abrusco een eenmalige uitbreiding gekregen om het studielab te organiseren. Tevens krijgt Abrusco middelen van de Vlaamse overheid. Daarnaast krijgt Abrusco ook nog middelen vanuit andere projecten (bv. Maribelondersteuning, VIA-middelen enz.).

1.3. Toelichting door mevrouw Veerle Adams, directeur Algemeen Beleid bij CVO Lethas Brussel

CVO Lethas is een centrum voor volwassenenonderwijs dat behoort tot de vzw Sint-Goedele Brussel. CVO Lethas is al 65 jaar actief in Brussel en heeft zich altijd vraaggestuurd opgesteld.

De grootste afdeling binnen het CVO is de NT² afdeling dat samengewerkt met het Huis van het Nederlands Brussel en het Taalkot.

Momenteel wordt het 2de kansonderwijs verder uitgebouwd.

In 2018 kreeg het CVO de vraag of het centrum iets kan betekenen voor jongeren die niet meer verderkunnen in het klassieke schoolsysteem ondanks de vele mogelijkheden die er reeds bestaan. Er zijn jongeren die toch graag hun diploma secundair onderwijs behalen en daarvoor werd LIFT opgestart.

LIFT zit voor een deel vervat in de eigen CVO-werking en wordt voor een deel gefinancierd door de VGC.

1. Doelgroep

Jongeren vanaf 16 jaar die vroegtijdig de school verlaten zonder diploma, maar toch nog een diploma secundair onderwijs willen halen. Het gaat hierbij over jongeren die wonen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en uitstromen uit het Nederlandstalig onderwijs (binnen of buiten Brussel) of die buiten Brussel wonen en uitstromen uit het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

2. Concept

Het doel van LIFT is jongeren en jongvolwassenen te begeleiden in hun alternatieve weg naar een diploma secundair onderwijs. Het blijft belangrijk een individueel traject op maat te maken voor al wie zich voor dit concept aandient. Er volgt daarna een coaching om het traject bij de Vlaamse examencommissie af te werken. De jongeren worden op allerlei manieren begeleid.

Een andere mogelijkheid is dat de jongeren een kwalificatie behalen via het secundair volwassenonderwijs (tweedekansonderwijs).

De coaching van een traject bestaat uit 2 dimensies: een trajectbegeleiding en een vakinhoudelijke opleiding.

Kandidaten die zich aanmelden bij LIFT voor een trajectbegeleiding worden uitgenodigd voor een infosessie en kennismakingsgesprek. Als de jongere beslist het traject aan te gaan volgt nog een intakegesprek bij de definitieve inschrijving. Er wordt hierbij gevraagd of de jongeren een coaching binnen het traject bij de examencommissie wil of zich liever focust op het secundair volwassenonderwijs (tweedekansonderwijs). Nadien volgt de opvolging van het leertraject (aanwezigheden, resultaten,...), de begeleiding i.v.m. heroriëntatie, de begeleiding bij de ontwikkeling van schoolse vaardigheden: motivatiegesprekken, sessie leren leren, sessie leren plannen, denkstrategieën,...

Trajectbegeleiding

Coaching van het traject bij de Vlaamse examencommissie

Wanneer de jongere opteert voor een coaching van het traject bij de Vlaamse examencommissie wordt er een individuele ondersteuning door een vakleraar voorzien. Er wordt geen klassieke

les gegeven. Het materiaal dat ter beschikking wordt gesteld is gebaseerd op basis van de vakfiches van de examencommissie. Er is een online leerplatform dat gebaseerd is op blended learning. Voorafgaand aan het examen bij de examencommissie kan de jongere een test afleggen om te zien of hij of zij klaar is om het examen af te leggen. Op de dag van het examen wordt de jongere ook begeleid tot bij de examencommissie.

Het voordeel van dit traject is het studeren op eigen tempo. Er is een individuele planning per cursist en een intensieve ondersteuning van een vakleraar. Daarnaast is er een begeleiding door een trajectbegeleider. De combinatie met een traject binnen het secundair volwassenenonderwijs voor andere vakken is mogelijk.

Kwalificatie binnen het SVWO (TKO)

De jongere kan ook begeleid worden bij het tweedekansonderwijs. Naast de algemene vorming zijn er beroepsgerichte opleidingen (ICT & Administratie,...).

Het voordeel is de contactles in kleine groepen. Er is een volwassen aanpak. Er zijn geen grote leerstofgehelen, maar er zijn testen op regelmatige basis (permanente evaluatie). De attestering gebeurt bij het CVO. Het gaat niet alleen over BSO en TSO-profielen, maar eveneens over ASO-profielen.

3. Locatie

De begeleiding en opvolging van de jongeren gebeurt op de Camus Rouppe, Rouppeplein 16 te 1000 Brussel. Jongeren kunnen gebruik maken van het open leercentrum.

4. Wijze van aanmelding

De jongere komt rechtstreeks via de website, social media, een folder, mond-aan-mondreclame, via centra voor leerlingbegeleiding, via Kans, via de Leerwinkel of via andere organisaties (Groep Intro, Abrusco,...) bij het CVO terecht.

5. Kostprijs

De coaching van het traject bij de VEC kost 90 euro per kwartaal van 9 weken. De VGC voorziet een tussenkomst van 45 euro.

Voor de kwalificatie binnen het SVWO (TKO) is de algemene vorming gratis vanaf 18 jaar. De materiaalkost bedraagt 1 euro per 10 lessen. Er zijn beroepsopleidingen vanaf 16 jaar en deze kosten 1,5 euro per lestijd met maximum 300 euro per semester.

6 Financieel luik

LIFT is officieel gestart op 1 februari 2019 en kreeg een opstartsubsidie van 80.000 euro van de VGC. Dit geld diende vooral om materiaal aan te kopen en ONC uit te breiden. Er werd ook geld aangewend voor de personeelskost. Voor de periode 1 september 2019 – 31 augustus 2020 en de periode 1 september 2020 – 31 augustus 2021 bedroeg de VGC-subsidie 50.000 euro. Deze enveloppensubsidie werd besteed aan de trajectbegeleiding en coaching.

7. Enkele cijfers

Onderstaande cijfers hebben enkel betrekking op personen die via LIFT zijn ingestroomd. Voor de periode: 1 september 2020 - 26 april 2021 was er voor het traject examencommissie een instroom van 32, waarvan er 12 werden geheroriënteerd naar TKO. Er zijn reeds 3 jongeren geslaagd.

Voor de kwalificatie binnen het SVW inzake algemene vorming was er een instroom van 33 en een uitstroom van 9. Er zijn nog geen cijfers beschikbaar over het aantal geslaagden.

Voor de kwalificatie binnen het SVW inzake beroepsgerichte opleidingen was er een instroom van 25 en een uitstroom van 4. Er zijn nog geen cijfers voor het aantal geslaagden.

De reden voor de uitstroom is niet altijd gekend. Het traject kan ten einde zijn, de jongere kan voor een heroriëntering kiezen of er is een gebrek aan motivatie.

2. Bespreking

Mevrouw Bianca Debaets (CD&V) vond het zeer boeiende en leerrijke uiteenzettingen.

De coronasituatie is extra moeilijk voor de jongeren, zeker voor kwetsbare jongeren. Kunnen de gastsprekers inschatten hoe groot de impact van corona is op de jongeren? Er zijn nog geen wetenschappelijke gegevens over, maar misschien kunnen de sprekers toch al hun idee hierover geven. Ze bedoelt met haar vraag vooral de impact die corona heeft op de schoolachterstand en de schooluitval.

De verschillende overheden doen wat ze kunnen. Maar werden er misschien zaken over het hoofd gezien door de overheden? Wat moet er gebeuren om de jongeren terug op de rails te krijgen, nu, op middellange termijn en op lange termijn?

Voor jongeren uit moeilijk bereikbare doelgroepen is het niet altijd evident om hun ouders bij het traject te betrekken. Kansarmoede, anderstaligheid enz... spelen mee. De spreker is nog steeds van mening dat de opvoeding in de eerste plaats thuis moet gebeuren. Hoe proberen de sprekers de ouders te bereiken?

Ten slotte vraagt de spreker of er een genderlink is. Ze heeft de indruk dat het vooral jongens zijn die een beroep doen op hulp. Is er een evenwicht tussen jongens meisjes? Zo neen, is hier een verklaring voor?

Het waren zeer heldere uiteenzettingen en **de heer Arnaud Verstraete (Groen)** dankt de sprekers hiervoor.

Het is logisch dat er wordt gewerkt met trajecten op maat.

Hoeveel jongeren werden er het afgelopen jaar bereikt en hoeveel percent van hen heeft het traject succesvol afgerond? Zien de gastsprekers mogelijkheden om de succescijfers te verhogen?

Hebben de sprekers het gevoel dat de volledige doelgroep wordt bereikt of zijn er nog steeds leerlingen die onder de radar blijven?

Matcht wat momenteel wordt aangeboden met de vraag op het terrein? Worden er momenteel voldoende middelen uitgerold?

Verder had de spreker graag meer info gekregen van mevrouw Eva Trogh over de aanbevelingen die ze heeft gemaakt naar aanleiding van de uitdagingen waarvoor KANS staat.

Abrusco legt soms thuisbezoeken af. Wat houdt dit precies in? Hoe verloopt dit bezoek en levert dit resultaten op?

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld) bedankt de 3 sprekers voor hun interessante en gedetailleerde uitleg.

Mevrouw Eva Trogh heeft erop gewezen dat Triptiek zowel focust op onderwijs als op welzijn. Dit is zeer positief.

Tijdens de uiteenzetting werden de doelgroepen verduidelijkt. Graag wat meer uitleg over de kleuters. Waarom is men zo voorzichtig met kleuters?

Er werd tevens gesproken over schoolflankerende en schoolgeïntegrerende trajecten. Hoe verhoudt dit zich tot het OCB? Het OCB vaardigt ook coaches in scholen af. Eigenlijk liggen KANS en OCB heel dicht bij mekaar.

Meestal worden kinderen door het CLB doorverwezen. Hoe weten ouders wie de verschillende organisaties zijn en wat ze juist doen? Ouders kunnen immers zelf de 1ste stap voor hulp zetten. Hoe worden de verschillende kanalen bekend gemaakt?

Er werd een overzicht gegeven van organisaties waarnaar KANS doorverwijst. Waarom staat SYNTRA er niet tussen?

De eerste evaluatie van de jongere volgt na 5 of 8 weken. De spreker vindt dit een zeer lange periode. Waarom wordt voor deze termijn gekozen?

De heer Tomas De Kerpel liet verstaan dat Abrusco kinderen helpt die schoollopen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel of die een link hebben met Brussel. Wat wordt met die link bedoeld?

Abrusco krijgt veel middelen. Waarvoor worden de middelen gebruikt? Hoeveel jongeren krijgt Abrusco terug op de rails? Worden deze jongeren nog een tijdje opgevolgd?

Vervolgens had de spreker graag vernomen of LIFT studenten uit zowel het BSO, TSO als ASO kan helpen. Vroeger konden jongeren slechts enkel beroepsrichtingen volgen. Is er nu een groter aanbod?

LIFT krijgt jongeren toegewezen vanuit verschillende organisaties, maar niet vanuit de scholen. Is er soms toch een school die beroep doet op LIFT?

Het is heel positief dat LIFT erin slaagt om een groot percentage jongeren terug naar het reguliere onderwijs toe te leiden.

Net zoals de overige raadsleden dankt **de heer Gilles Verstraeten (N-VA)** de sprekers.

Mevrouw Eva Trogh heeft tijdens haar uiteenzetting het gendervraagstuk aangehaald. In het verleden was de verhouding 90% jongens en 10% meisjes. Nu is de verhouding 70-30. Hoe is dit verschil te verklaren? Is de schooluitval van jongens gedaald?

Er zijn een aantal Brusselse gemeenten die een cel hebben die strijdt tegen schooluitval. Wordt hiermee ook samengewerkt?

Vervolgens had de spreker graag vernomen wat de meest voorkomende redenen zijn voor schooluitval. Hoeveel hangt af van het geloof in onderwijs? Zijn er veel jongeren die denken dat naar school gaan geen zin heeft?

Mevrouw Eva Trogh had het over internaliserende problematieken. Wat wordt hiermee bedoeld?

In sommige gevallen geeft KANS het advies om zich tot een andere organisatie te richten. Wanneer gebeurt dit? Naar welke organisaties wordt dan doorverwezen?

Vervolgens vraagt het commissielid of de sprekers het gevoel hebben dat ze aan de vraag kunnen voldoen. Is het aanbod dekkend genoeg? Krijgt iedereen die zich aanbiedt een traject op maat?

Daarnaast had hij graag vernomen wat het verschil is tussen het corona en het reguliere aanbod. Graag wat meer verduidelijking.

Met betrekking tot Abrusco had de heer Gilles Verstraeten graag meer informatie gekregen over de klasacties. Kan de gastspreker de verhouding tot herstel ook toelichten?

Ondanks de vele inspanningen kan een uitgestippeld traject mislukken. Wat kan hiervoor de reden zijn?

Wat kan er volgens de sprekers nog verbeteren om schooluitval te voorkomen in het reguliere onderwijs? Wat kunnen scholen doen?

Ten slotte vraagt het commissielid of de sprekers de indruk hebben dat ouders zelf niet snel hulp durven vragen.

Mevrouw Eva Trogh gaat eerst in op de vragen rond genderlink. Ze is verheugd dat dit in het Bestuursakkoord 2019-2024 als een van de actiepunten is opgenomen. Geslacht of gender is een risicofactor voor schooluitval. Dat heeft te maken met heel wat actoren. Er werd reeds veel onderzoek naar gedaan, wat resulteerde in concrete tips voor scholen. Uit onderzoek blijkt bv. dat typische meisjeskenmerken sterk worden gevalideerd en gewaardeerd binnen onderwijs en voor een deel gestimuleerd door het feit dat een groot aantal leerkrachten vrouwen zijn, die deze kenmerken (zorgzaam zijn, ordelijk zijn...) bevestigen. Voor bepaalde jongenskenmerken (stoer zijn...) blijkt dat deze net binnen onderwijs moeilijker liggen en vaak negatiever beoordeeld worden. Hier kan weliswaar aan gewerkt worden. Initiatieven in de zin van meer genderneutraal onderwijs zijn mogelijk.

Wat de impact van corona betreft, is het nog steeds afwachten. In de praktijk is KANS van zodra er een *lockdown* was, anders gaan kijken naar de aanmeldingen. De aanmeldingen over jongeren met gedragsproblemen, waarbij het spannend werd op school, waren ineens minder dringend. Het waren nu de jongeren die problemen thuis hadden die in eerste instantie ondersteund dienden te worden. Dat vroeg om een *shift*. Voor jongeren die het thuis al moeilijk hadden, die kleiner wonen of waar conflictueus wordt samengeleefd, is het uiteraard een zeer zware periode geweest. Dat wordt ook bevestigd door het stijgend aantal aanmeldingen bij de CLB's, die meermaals in de media kwamen. Anderzijds heeft KANS jongeren gezien die opengebloeid zijn, die het moeilijk hadden op school en die opgelucht waren dat ze thuis op hun gemak konden studeren. De gastspreker onthoudt zich van algemene uitspraken over of het voor jongeren moeilijk is geweest. Zij meent dat het voor iedereen moeilijk is geweest en nog altijd moeilijk is.

Verder heeft KANS vastgesteld dat wat de band met ouders betreft, er zelden ouders niet aanwezig zijn bij de rondetafels. Meestal als er een rondetafel is, is dat een teken dat de situatie wat moeilijk is en daar willen ouders zich wel voor vrijmaken. De nood is dan ook vrij hoog. Het is als ouder ook niet niks dat het kind een deel van de lessen zal missen, dat het een alternatief traject moet volgen omdat het echt niet lukt. Dat is vrij ingrijpend, dus vermoedelijk is dit een verklaring waarom ouders meer aanwezig zijn.

Cijfers over het aantal jongeren dat bereikt wordt, hoeveel van de aanmeldingen trajecten zijn geworden, hoeveel trajecten vroegtijdig werden stopgezet en/of hoeveel trajecten succesvol werden afgerond, kan de spreker bezorgen, maar zijn even goed allemaal in het jaarrapport terug te vinden. Over hoe effectief en succesvol de trajecten zijn in het leiden naar een kwalificatie, is het voorwerp van een discussie die ook in het overleg met het kabinet al een aantal keren is gevoerd. Er werd KANS gevraagd zicht te geven op de effectiviteit van de trajecten en hoeveel jongeren zich kwalificeren nadat ze een traject hebben gevolgd. Volgens de gastspreker kan hierop geen pasklaar antwoord gegeven worden. Als bv. een leerling een traject heeft gevolgd in het 2de middelbaar, in welke mate kan je dan zeggen dat het diploma dat behaald is te wijten is aan de begeleiding die hij toen heeft gekregen? Er zijn tientallen beïnvloedende factoren. Kijken naar het aantal leerlingen dat slaagt in het jaar dat het traject is gevolgd of slaagt in het daaropvolgende jaar, geeft tevens niet het volledige beeld, gelet op de vele randfactoren die ermee kunnen gepaard gaan. Daarom werd nagedacht over hoe een lange termijn evaluatie het beste kan gebeuren. Er werd beslist de leerlingen te bevragen in welke mate de begeleiding heeft geholpen in hun verdere schoolloopbaan. Hier werd dit schooljaar 2020-2021 mee gestart. De gastspreker benadrukt dat het bij KANS niet enkel gaat over of een leerling al dan niet slaagt. Er wordt ook gewerkt aan weerbaarheid, sociale vaardigheden, die daarom niet altijd in verhouding staan met het geslaagd zijn.

Commissielid Arnaud Verstraete (Groen) verduidelijkt dat zijn vraag voornamelijk bedoeld was om de situatie beter te begrijpen, niet om een waardeoordeel te vellen.

Vervolgens beantwoordt **mevrouw Eva Trogh** de vraag over hoe de successcijfers kunnen worden verhoogd en ervoor kan worden gezorgd dat minder jongeren uitvallen. Uit onderzoek rond schooluitval blijkt schoolbinding cruciaal te zijn. De gastspreker meent dat het onderwijs dus best voluit gaat voor het stimuleren van schoolbinding, inzetten op een positief schoolklimaat, een veilige schoolomgeving... Conflicten en kwajongensstreken horen bij het opgroeien en de puberteit. Tevens werd in bepaalde regio's in Brussel het herstelgericht werken reeds sterk uitgebouwd, maar op dit vlak bestaat er wel nog marge.

Verder geeft de gastspreker toe dat niet de volledige doelgroep wordt bereikt. Er zijn nog altijd jongeren die niet schoollopen. KANS heeft bij 'Samenleven op school' opgevraagd hoeveel kinderen er niet zijn ingeschreven. Bij schoollopende jongeren zijn de uitdagingen in sommige scholen zeer groot. Er zijn echter bepaalde jongeren die gebaat zouden zijn bij het volgen van een traject, maar daar niet toe geraken.

Daarna wordt ingegaan op wat werd aangekaart in het advies van KANS. Ten eerste, zijn de noden in het basisonderwijs hoog. Daaraan wordt gewerkt. Er werden een aantal plaatsen aangevraagd in samenwerking met Tigo, die zijn toegekend. Tigo is een belangrijke partner die zorgt voor een therapeutische dagbesteding voor kinderen van 6 tot 14 jaar. Daarnaast is Abrusco ook bezig met het ontwikkelen van een aanbod voor het basisonderwijs. In dat opzicht wordt een mooie weg afgelegd.

Ten tweede, zijn er ook nog de specifieke noden in het buitengewoon onderwijs. De plaatsen waarover KANS beschikt, kunnen ook benut worden door het buitengewoon onderwijs. Maar soms is een specifieke kennis en expertise nodig die de partners niet hebben en is er vraag naar meer aanbod op maat. Er zijn gevallen waarbij KANS heeft moeten aangeven dat haar partners dit ook niet kunnen dragen. Een jongere die bv. in een type 3 buitengewoon onderwijs zit, die op school niet kan worden geholpen, die individuele begeleiding nodig heeft omwille van gedragsproblemen, in een groep zetten of bij een van de partners heeft geen zin. Er zijn dus nog noden voor jongeren met een zeer zware en complexe problematiek. De wachtlijsten binnen de hulpverlening zijn vaak lang en de partners ontbreken de expertise om dat te dragen, maar de scholen moeten dat op dat moment wel kunnen dragen.

Tot slot, heeft KANS geadviseerd dat zou bekeken worden of een aantal zaken uit het corona-aanbod dat vorig jaar werd gelanceerd, kan behouden worden. Dat heeft Abrusco in de tussentijd ook gedaan. Ter verduidelijking, het corona-aanbod is een aanbod dat werd gelanceerd tijdens de 1ste lockdown en is tweeledig: enerzijds is er de intensieve begeleiding of contactname met jongeren die scholen niet meer konden contacteren en waarover ze zich zorgen maakten, en anderzijds is er het studielab voor jongeren in afstandsonderwijs.

Met betrekking tot het bereikbaar zijn van leerlingen geeft mevrouw Eva De Trogh aan dat Groep Intro momenteel bezig is met de groep hardnekkige spijbelaars, waarvoor KANS niet echt een aanbod heeft. Er is ook vraag vanuit het LOP over hoe om te gaan met jongeren die zullen uitgesloten worden op het einde van het schooljaar, maar in tussentijd geschorst zijn, zodat zij wel nog kunnen deelnemen aan hun examens. Voor deze jongeren zal Abrusco nog een aanbod doen vanuit een afgeleide vorm van het studielab.

In antwoord op de vraag waarom KANS voorzichtig is met kleuters, vertelt de gastspreker dat deze nog in hun ontwikkeling en heel jong zijn. Daar wordt in het algemeen omzichtig mee omgesprongen. Met een kind dat heel druk is, wordt vanuit het CLB ook rustig omgegaan. Het wordt bv. niet meteen onderworpen aan onderzoeken, omdat het ontwikkelingsproces nog alle kanten uit kan. In het kader van de trajecten is het ook niet zo evident om een jong kind niet naar school te laten gaan en in een ander traject te plaatsen. Er werd voor 1 kleuter wel gekozen om het niet naar school, maar naar een dagbesteding te laten gaan, omdat de ouders niet konden overeenkomen in welke school ze hun kind zouden inschrijven. Het kind zat thuis met een gedragsproblematiek in een niet-ideale thuissituatie. Dus in dit geval werd gekozen om het kind te laten starten in een dagbesteding waar ze ook werken rond thema's waarrond ze in de klas zouden werken. Er bestaat wel een toenemende nood en vraag. Hiervoor beschikt KANS over

een partner, weliswaar niet in Brussel. Dus mensen moeten desgevallend die verplaatsing willen doen.

De door KANS aangeboden trajecten zijn schoolflankerend of schoolvervangend. Schoolflankerend wil zeggen dat de jongeren daarnaast nog naar school gaan, terwijl schoolvervangend inhoudt dat ze even niet meer naar school gaan. Dit laatste was vroeger heel courant, maar wordt nu vermeden om de schoolbinding zo veel mogelijk intact proberen te houden. Waar het kan, wordt dus geopteerd voor een schoolflankerend traject.

De communicatie over en de bekendmaking van de werking van KANS is er naar scholen toe en ook meer naar welzijnspartners. Het uitgangspunt is dat KANS een aanmelding krijgt van het CLB. Het is wel zo dat de organisatie de mogelijkheid wil creëren voor ouders en leerlingen dat ze bij KANS kunnen aankloppen. Als de jongere bv. al langere tijd geen school heeft of zegt het niet te zien zitten om via het CLB te gaan, dan is het mogelijk dat ze rechtstreeks langskomen. Er wordt geen hele bekendmakingscampagne naar ouders en leerlingen toe opgezet. De weg via het CLB bewandelen, geniet de voorkeur, omdat deze net heel waardevol is. Het moet vermeden worden dat KANS een toestroom aan vragen krijgt waarvoor nadien de omgekeerde weg moet worden bewandeld en het CLB er opnieuw moet worden bijgehaald. Het is eigenlijk veel logischer dat de ouder aangeeft op school - mocht de stap te groot zijn om via het CLB te gaan - dat er vraag naar ondersteuning is. De school en het CLB zijn de plaatsen waar wordt bekeken of er niet meer nodig is dan wat op school wordt aangeboden en waar men terecht kan. Het CLB heeft hierbij een draaischijffunctie. De bekendmaking van KANS komt in die zin vanuit de onderwijspartners en het CLB.

Mevrouw Eva Trogh verduidelijkt dat de partners die vermeld zijn in de presentatie diegene zijn waarmee KANS een samenwerkingsovereenkomst heeft afgesloten. Dat wil zeggen dat er naar hen wordt doorverwezen wanneer een traject wordt opgestart. Dat wil niet zeggen dat er niet wordt doorverwezen naar andere partners. Zo wordt bv. ook doorverwezen naar LIFT, of wordt op de rondetafel af en toe de bedenking gemaakt of een alternatieve vorm van onderwijs, deeltijds onderwijs of een traject bij SYNTRA niet meer aangewezen zou zijn. Soms is onderwijs al zo opgegeven dat de suggestie wordt gegeven om contact op te nemen met een niet-partner, die de toeleiding naar vorming of tewerkstelling op zich neemt. Er zijn zeer veel partners waar KANS mogelijks naar doorverwijst, maar dat zijn daarom niet allemaal partners waarmee wordt samengewerkt om een traject op te starten.

Over het feit dat de evaluatie van een traject pas na 5 weken plaatsvindt, legt de gastspreker uit dat er rond de opstart algemene afspraken zijn gemaakt. De jongere start ergens, afhankelijk van het aanbod. In het ene geval gaat hij 2 dagen in de week naar een bepaalde locatie, in een ander geval gaat het om een gesprek van 1 of 2 uur per week. De intensiteit verschilt van partner tot partner. Het is ook wel belangrijk dat de begeleider iets kan doen en opbouwen in die tijd. Dat neemt niet weg dat er communicatie kan zijn ondertussen. Dat er met een ouder of een school contact kan opgenomen worden om hen in te lichten over het verloop van de intake, welke afspraken er met de jongere werden gemaakt, enz... Bij een evaluatie wordt er echt stilgestaan bij de verwachte vooruitgang, hoe ver men staat, of er iets anders nodig is. Dit is een afstemmoment met alle betrokkenen.

Verder heeft elke gemeente een dienst ter preventie van schoolverzuim, maar er zijn slechts 6 Brusselse gemeenten die een Nederlandstalig aanbod hebben. Met deze diensten werkt KANS regelmatig samen. Zij contacteren de organisatie als ze een leerling hebben en omgekeerd zal

KANS hen contacteren als er bv. nood is aan een Franstalig aanbod. Dus er is wel degelijk sprake van samenwerking in die zin.

De gastspreker gaat daarna in op internaliserende problematieken. Het gedrag dat men ziet of het probleem dat zich stelt aan de buitenkant is eigenlijk het symptoom van wat eronder ligt. Jongeren die het moeilijk hebben kunnen externaliserend gedrag vertonen en dus moeilijk gedrag tonen, zeer zichtbaar en storend voor de leerkracht en de klas. Jongeren kunnen dat ook tegen zichzelf keren: depressief worden, automutilatie... Deze klachten zijn veel minder zichtbaar, vallen veel minder op, blijven meer onder de radar. Dat neemt niet weg dat ze even stimulerend kunnen zijn voor schooluitval.

Aansluitend worden de oorzaken voor schooluitval toegelicht. De gastspreker heeft daar een literatuurstudie en een informatiebundel over gemaakt. Die is terug te vinden op de website van Samen tegen Schooluitval. Het is vrij omvangrijk. Cruciale factor blijft de schoolbinding. Ook spijbelen hangt samen met de mate waarin jongeren zich verbonden voelen. Daarnaast is de voorbije jaren gebleken dat de conjunctuur zeer bepalend voor schooluitval is. Als er veel werkgelegenheid is, gaan jongeren sneller hun kans wagen op de arbeidsmarkt, wat niet altijd de goede keuze is want de contracten die in deze worden aangeboden, zijn veelal minder kwalitatief. Als het slecht gaat, zijn dat ook de eersten die terug uit die jobs vallen. Als er meer werkloosheid is, zijn jongeren meer geneigd om toch voor dat diploma te gaan. De aantrekkingskracht van werk is veel groter als de economische, maatschappelijke situatie goed zit. Er zijn met andere woorden heel wat maatschappelijke factoren die bijdragen tot schooluitval.

Tot slot, geeft de gastspreker mee dat KANS sinds januari 2021 op het spanningsveld wachttijd/geen wachttijd zit. Alle jongeren die zijn aangemeld, kunnen nagenoeg starten aan een traject. Voor een aantal zaken zijn er nog plaatsen, voor andere niet. Na de paasvakantie moet er wel rekening mee worden gehouden dat een individuele begeleiding niet meer lukt.

Trajecten die vroegtijdig worden afgebroken, hebben meestal te maken met de motivatie van de jongeren.

De heer Tomas De Kerpel sluit zich aan bij wat de vorige spreker heeft gezegd. Wanneer een traject succesvol is afgerond, valt vanuit de praktijk zeer moeilijk te beantwoorden. Er zijn veel invloeden op het al dan niet slagen. Wat is trouwens een “*succesvol*” traject? Voor Abrusco gebeurt een effectmeting op basis van haar missie en visie. Als die missie is om er enigszins in te slagen om het welbevinden van de jongere op het moment van de begeleiding te verbeteren en hem de *tools* mee te geven om zelfredzaam en meer weerbaar te zijn, om misschien een iets andere vorm van communiceren aan te gaan, dan beschouwt de gastspreker dit als succesvol. Dat is hetgeen waarop Abrusco wil inzetten. Het blijft moeilijk om dit te meten. De organisatie is zich bewust dat hier vraag naar is, maar wil dit op een correcte manier doen en niet zomaar een cijfer meegeven dat misschien niet helemaal haar verdienste zou zijn.

Verder beaamt de gastspreker dat er nog steeds jongeren zijn die door de mazen van het net vallen. Een mooi voorbeeld hiervan is, zeker in Brussel, dat er 2 naast elkaar bestaande onderwijsinstanties zijn, het Franstalig en het Nederlandstalig onderwijs. Wat opvalt is, dat jongeren wegvallen wanneer ze bv. stoppen in het Franstalig onderwijs en naar het Nederlandstalig onderwijs willen, maar daar niet ingeschreven geraken of omgekeerd.

Over de stoepbezoeken zegt de gastspreker dat deze zijn gestart tijdens de *lockdown*. Jongeren waren plots volledig aangewezen op thuisonderwijs. Er werd toen snel besloten over hoe deze jongeren te bereiken mits handhaving van de veiligheidsmaatregelen. De aanpak kon verschillen. In sommige gevallen betrof het jongeren die Abrusco al bereikt had en waarbij al een begeleiding lopende was. Deze werden telefonisch of digitaal gecontacteerd en gevraagd of de begeleider even mocht langskomen. De begeleider zou op de stoep blijven staan of er werd voorgesteld een kleine wandeling te maken in de omgeving. Natuurlijk heeft Abrusco ook jongeren proberen te bereiken die ze voorheen nog niet kende. Dat was minder evident. Als deze jongeren werden opgebeld door een begeleider met de vraag hoe het ging en of er iemand eens mocht langskomen, was de eerste vraag meestal: “*Wat heb ik misdaan?*” Dan is de drempel voor de begeleiding al hoger. Je moet immers ergens naar een locatie in Brussel in de buurt van iemand die je niet kent. In het algemeen werd dit toch als positief ervaren, want men leert de context van de jongeren kennen en dat is zeer waardevol. Bovendien wordt de ouderbetrokkenheid vergroot. Ouders vinden het fijn dat de begeleider langskomt en interesse toont in hun kind. De stoepbezoeken zijn iets dat Abrusco hoopt mee te nemen in de toekomst. Weliswaar mag dit de huidige werking niet in het gedrang brengen. Vorig jaar kon de organisatie niet naar de scholen toe of de jongeren naar haar, waardoor er tijd en ruimte was om stoepbezoeken te doen.

Als het gaat over ouderbetrokkenheid bij Abrusco dan is het eerste dat de begeleider doet - eenmaal de begeleiding start - contact opnemen met de ouders met de melding dat er met hun kind aan de slag wordt gegaan. Daarna ligt de betrokkenheid iets lager. Dat heeft ermee te maken dat eenmaal dat men ermee bezig is, dan zit de jongere op school en loopt het traject. Op zich kan de ouderbetrokkenheid misschien beter, maar er komt niet steeds respons. Bij de tussentijdse rondetafels wordt getracht dat een van de ouders of een zorgpersoon aanwezig is om te bekijken hoe het dan loopt.

De heer Tomas De Kerpel verduidelijkt dat in de missie van Abrusco staat dat er een link is met Brussel. Er werd nagedacht over hoe dit te verwoorden. De organisatie wilde zich vooral richten tot de Brusselse ket. Over wie gaat het dan? De jongere heeft een link met Brussel die heel gevarieerd kan zijn. Ofwel gaat hij in Brussel naar school, ofwel woont hij in Brussel, ofwel beide. Ofwel gaat het om een jongere die in een Brusselse voorziening zit maar daarom niet per se in Brussel naar school gaat. Duidelijk is wie er niet onder wordt verstaan: bv. een jongere die in Leuven naar school gaat en in Halle woont en door Brussel reist.

Hoeveel jongeren terug op de rails terechtkomen, is zeer moeilijk uit te drukken. Hoeveel jongeren gaan bv. terug naar de klas of kunnen terugkeren naar hun school? Dat percentage ligt nog vrij hoog. Hoe lang ze daar blijven, is weer een andere vraag. Op wat er na het traject gebeurt, daar heeft Abrusco minder impact op. De organisatie tracht dit wel op te volgen. De nazorg bestaat erin op regelmatige tijdstippen contact op te nemen met de jongere of de school met de vraag hoe gaat het.

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld) bedoelt niet dat men de jongere per se terug naar het regulier onderwijs krijgt. Voor elke jongere kan dit anders zijn. Zij bedoelt eerder het terug zinnen geven aan de jongere om verder te kunnen daar waar hij/zij zich gelukkig bij voelt.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA) wil de vraag omdraaien: “*Wat is het percentage waar het manifest mislukt?*”

De heer Tomas De Kerpel vindt het echter ook niet gemakkelijk om daar een percentage op te kleven. Want wat wordt verstaan onder de term “*lukken/mislukken*”? In eerste instantie merkt Abrusco dat het zo goed als voor elke jongere lukt om terug iets te gaan doen. Er wordt enerzijds gewerkt met individuele jongeren, maar er wordt ook veel gewerkt met klassen. Dan is het nog moeilijker om het succes te gaan bepalen. Zo wordt bv. nagegaan wat er verder wordt gebruikt na een klasactie. Waar wordt verder op ingezet? Abrusco probeert vooral de leerkrachten te stimuleren en *tools* mee te geven. De leerkrachtbetrokkenheid is in deze belangrijk. Als Abrusco merkt dat er iets van een klasactie overblijft, dan kunnen ze spreken over een succes.

Bij individuele begeleiding gaat het vaak zo dat jongeren soms afhaken, omdat Abrusco de zoveelste begeleiding vormt. De jongere kan het niet om voor de zoveelste keer zijn verhaal te moeten vertellen en heeft geen zin om die vertrouwensband op te bouwen. In dat geval kan er gesproken worden van een mislukking. De gastspreker zou dit niet hoger dan 10 % inschatten. Het herstellen en verbindende is het meest belangrijke. De basishouding van Abrusco leidt ertoe dat jongeren aan boord blijven. Vaak zijn het andere factoren die ervoor zorgen dat ze afhaken. Er wordt ook nooit vertrokken vanuit het probleem. Altijd vanuit de oprechte interesse in de jongere. Het moeilijkste onderdeel bij het traject is de terugkeer naar school en hoe het aldaar verloopt.

Vervolgens volgt een woordje uitleg over de middelen vanuit PPS. Dit is niet uitsluitend Franstalig, het gaat ook uit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Abrusco is hier mee op de kar gesprongen omdat het zeer hard gelooft in het preventieve luik tegen radicalisering en polarisering. Jongeren die verbinding voelen met een school of de maatschappij zijn veel minder geneigd om te radicaliseren. Het project werkt daar ook onrechtstreeks voor.

De middelen die Abrusco krijgt in het kader van preventie schooluitval worden vooral gebruikt om aan de slag te gaan met jongeren en de school. Er zijn al een tijdje jongerencoaches en dit werd verder uitgebreid. Meer dan 10 scholen werden op deze manier bereikt. Er is nu bv. een project binnen een school waarbij men bezig is rond verbindende communicatie in het sanctioneringsbeleid. Abrusco denkt nu mee, nadat ze eerst laagdrempelig zijn binnengekomen met de focus op de leerkrachten en de leerlingen en de verbinding tussen beide te helpen totstandkomen. Nu geven scholen aan dat zij vragende partij zijn voor een externe begeleider op school die neutraal is, herstellend kan werken of bemiddelend kan optreden. De mensen van Abrusco worden steeds meer gespecialiseerd in verbindend en herstellend werken.

Studielab is ingericht voor corona-afstandsonderwijs waar de organisatie merkte dat er heel wat jongeren omwille van corona uit de boot zouden vallen, zeker in Brussel. Ze beschikken niet over een internettoegang of een laptop, hebben niet de nodige ondersteuning van ouders (soms zijn deze de taal niet machtig of is het onderwijsniveau te hoog). Kinderen smachten dan naar logistieke ondersteuning, een ruimte waar ze in alle rust kunnen werken. Dit is wat Abrusco heeft trachten te bieden: een plaats om te kunnen studeren. Nu is dit uitgebreid naar jongeren die soms in een moeilijke situatie terechtkomen, bv. door gedragsproblemen, soms door schorsing door de school... Abrusco biedt een plaats, om tot rust te komen en het gebeurde ergens een plaats te geven en eventueel om toch nog examens of testen te kunnen afleggen of tot een kwalificatie te kunnen komen. Abrusco geeft ondersteuning, doch geen vakondersteuning, want de begeleiders zijn geen leerkrachten.

Het geven van preventieve workshops is gegroeid doordat Abrusco jaarlijks workshops gaf binnen een bepaalde school in een bepaalde graad, zonder dat er vertrokken werd vanuit een probleemstelling. Aan de basis lag een vraag naar interessante *tools* waarmee men in de klas

aan de slag wou gaan. Scholen moeten op die manier het warm water niet uitvinden. Soms wordt aan de leerkrachten uitgelegd wat verbindende communicatie is. Wij verwachten elke keer dat leerkrachten hierin meedraaien.

Afstemming met het OCB is er minimaal, maar er wordt wel samengewerkt. Beide organisaties proberen complementair aan mekaar te zijn. Per school worden duidelijke afspraken gemaakt van waar OCB en Abrusco respectievelijk op inzetten.

Een klasactie is steeds op maat. Er zit een zekere structuur in, maar voor iedere klasactie wordt telkens opnieuw een draaiboek gemaakt. Er wordt gekeken naar de specifieke problematiek van een bepaalde klas. Het is perfect mogelijk dat een klasactie een herstelactie is. Dat heet dan een klasherstel. Die 2 lopen vaak in mekaar over. Als er een bepaald conflict is in een klas dan wordt gegrepen naar herstelgericht werken. Het is niet zo dat het ene moet afgerond zijn om het andere te doen. Er bestaat een constante wisselwerking.

Sommige ouders durven zeker stappen te zetten. Het valt op dat sommige ouders zelfs de stap zetten naar KANS. Vroeger zetten ze vaak, voor KANS, de stap naar Abrusco. Nu is KANS een filter.

De gastspreker nodigt de commissieleden uit voor een bezoek aan Kans CMB en Abrusco, eens het normale (niet-corona) leven is hervat.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA) gaat graag op dat voorstel in.

Mevrouw Veerle Adams licht toe dat het CVO in het volwassenenonderwijs tot voor kort niet die relatie met ouders had zoals dit in het leerplichtonderwijs of andere organisaties het geval is. Het CVO had wel jaarlijks 7.000 tot 8.000 ouders die potentieel het CVO bezoeken.

Een deel van de ouders komen mee met hun kind, zijn geïnteresseerd en willen een oplossing voor hun kinderen. Maar dan komt vaak de vraag: “*Wat met mijn kinderbijslag?*” Het aanbod van het CVO is daarop afgestemd. Normaal gezien komen zij in aanmerking kinderbijslag. De cursisten van LIFT staan wel op het statuut van thuisonderwijs. Ook 18-plussers kunnen voor bepaalde zaken nog gefaciliteerd worden. Er zijn toch ook wel ouders die enkel geïnteresseerd zijn in de kinderbijslag en niet in hun zoon of dochter, jammer genoeg. Dat is ook een facet van het oudergegeven waarmee het CVO geconfronteerd wordt.

De gastspreker komt even terug op de genderlink. Meisjes zijn misschien sneller geneigd om door te zetten en zullen er gemakkelijker komen. Bij jongens moet men vaker achter hun veren zitten. Bij het CVO stelt zich een andere groep die onder de radar blijft. Het heeft niet zo zeer te maken met jongens of meisjes, maar het is een constante bezorgdheid om ook de 16- tot 18-jarigen te bereiken. Eens ze 18 jaar zijn, komen ze gemakkelijker. Dan hebben ze vaak al een zekere bagage. Het verschil met hun toestand en hun diploma secundair onderwijs is kleiner. Er is speciale aandacht nodig voor de groep van 16- tot 18-jarigen. Zij dienen extra ondersteund te worden, omdat ze ook nog in hun puberteit zitten of met zichzelf geen blijf weten en ook het geloof in ‘*no future*’.

Wanneer cursisten kiezen voor een traject dat door het CVO kan gecertificeerd worden en dat gebaseerd is op permanente evaluatie en als ze dan doorzetten, dan bedraagt het slaagpercentage 90 tot 95 %. Wanneer ze starten, willen ze vaak alles zelf doen, geen schoolstructuur meer, enz... maar dat is de valkuil. Tegen het einde van het 3de gesprek komen de vragen wat ze

moeten doen en hoe ze de zaken moeten aanpakken. Mevrouw Veerle Adams voelt dat ze zo weer naar die structuur gaan. Ze komen terug naar dat waarvan ze zijn weggelopen. In het tweedekansonderwijs zitten ze terug in een systeem van 20 tot 30 uren per week op de klasbanken. Het is weliswaar modulair, dus ze kunnen ervoor kiezen om het opgedeeld te volgen. Elk vak is een module. Als ze bv. zeggen dat ze dit jaar enkel een paar modules volgen, dan kan dat. Maar dan duurt hun traject wel langer.

De 16- tot 18-jarigen zitten dus toch wel onder de radar als we kijken naar de cijfers rond schooluitval. Dan wil ik komen tot de vraag of we dit kunnen garanderen voor ASO, BSO, TSO al die vakken... Natuurlijk kunnen wij dat (nog) niet. Als we de mensen opvangen en we weten precies wat ze willen, dan kunnen wij ook doorverwijzen naar onze collega's van andere CLB's in Brussel. Wij hebben bv. dan niet alle technische richtingen, die zij dan wel misschien hebben. Dan begeleiden wij hen tot aan de begeleider van CVO Brussel. Zo wordt samengewerkt. Het is ook niet onze bedoeling om alles naar ons te trekken. Dat gaat ook niet. Als elke richting al 1 keer kan aangeboden worden in het volwassenenonderwijs binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dan is dat al een hele verwezenlijking. Het is ook niet onze bedoeling dat ze terug gaan naar het secundair onderwijs. Ze hebben daar genoeg van. Ze zijn daar uitgevallen en ze willen een diploma. Ouders komen niet onmiddellijk mee wanneer de jongere naar ons komt, omdat tweedekansonderwijs nog niet algemeen bekend is bij ouders. Ook het CLB kent ons nog niet zo lang. Het is goed dat wij daar blijven aankloppen en het nu een van onze partners is.

Tevens kan het CVO doorverwijzen naar SYNTRA, hoewel deze niet kwalificeren, en naar Actiris of VDAB. Sommige jongeren zijn soms beter gebaat door te beginnen werken. Indien ze na 5 jaar toch hun diploma willen behalen, dan zijn ze nog steeds welkom. Het CVO biedt niet alles aan, maar begeleidt wel zo veel mogelijk. Er wordt een pakket algemene vakken aangeboden, dat voor elkeen die een diploma wil behalen in ASO, BSO, TSO een zelfde pakket is. Voor BSO en TSO zijn de aanvullende vakken ook hetzelfde. Voor ASO is voorzien in het volledig aanbod van de humane wetenschappen, omdat dit het meeste gevraagd wordt. Stel dat er iemand binnenkomt die bv. geneeskunde wil gaan studeren en die heeft daar wiskunde of wetenschappen voor nodig, dan wordt geprobeerd die individueel te begeleiden. Maar tegelijkertijd moet het CVO soms ook de verwachtingen van bepaalde cursisten temperen. De gastspreker zal niet zeggen dat ze hun dromen niet mogen nastreven, maar soms moet men hen realistisch maken naar hun zelfbeeld.

Het is onmogelijk en ook niet de bedoeling van het CVO een secundaire school op te bouwen. Het CVO beschouwt zich nog altijd als een uitzondering en hoopt zo lang mogelijk een uitzondering te blijven voor die jongeren. Ze krijgen ook meer en meer mogelijkheden in het secundair onderwijs.

De toeleiding naar het CVO gebeurt vrijwel steeds via de scholen. In dat opzicht heeft het CVO al pedagogische studiedagen begeleid die daarover gingen. Er wordt dan aan secundaire scholen uitgelegd wat het CVO doet of kan doen. Op beurzen komt het CVO tevens leerkrachten, traject- of leerlingenbegeleiders tegen van andere secundaire scholen. De gastspreker herinnert er aan dat het CVO nog niet zo lang bezig is. Het vraagt wel tijd om zich via flyers, website, facebook kenbaar te maken. Uiteraard mogen scholen het CVO onmiddellijk contacteren. Momenteel is dat nog niet zo evident, evenals voor ouders omdat ze het CVO niet kennen. Een CVO heeft voor velen nog het beeld van een avondschool waar men een beetje taal gaat leren, maar zeker in Brussel is de organisatie dat al lang niet meer.

De vraag welke maatregelen op korte, middellange en lange termijn kunnen genomen worden om jongeren terug op de rails te brengen, is moeilijk. Er zijn middelen ter beschikking gesteld van de secundaire scholen en Vlaams minister van Onderwijs, Ben Weyts, heeft gezegd dat er voor elk kind een laptop moet zijn. Mevrouw Veerle Adams begrijpt dat dat voor het volwassenenonderwijs niet mogelijk is. De spreker gelooft niet dat als ze nu 1.000 laptops zou krijgen, het probleem opgelost zal zijn. Het CVO is vooral blij met de ondersteuning waardoor ze verschillende trajecten kunnen aanbieden aan leerlingen die om verschillende redenen afhaken in het reguliere systeem en met het kenbaar maken van de alternatieve mogelijkheden. Dat is de reden waarom het CVO de werking van Athena en Tabora heeft overgenomen in Brussel.

De commissievoorzitter dankt alle sprekers en namens de commissie wil hij benadrukken de werking van de organisaties te appreciëren, evenals de manier waarop er onderling wordt samengewerkt, waardoor een aanbod op maat van de jongere kan worden aangeboden.

De verslaggever,
Khadija ZAMOURI

De voorzitter,
Gilles VERSTRAETEN
